

ПРИКЛАДНЕ ЗНАЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ЗНАТЬ ДЛЯ КЕРІВНИКІВ РІЗНОГО РІВНЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Існує думка, що бухгалтерський облік – це робота з хронологічної обробки даних господарських операцій, що вже відбулися на підприємстві. Багато абітурієнтів не зацікавлюються професією бухгалтера, вважаючи її вузькоспрямованою, нудною, непрестижною. Хоча, випускники саме бухгалтерських спеціальностей мають прикладні знання та можливість їх реалізації за фахом, оскільки бухгалтерської роботи потребують всі без винятку суб'єкти господарської діяльності від фізичної особи-підприємця до транснаціональних корпорацій. Знання та навички з бухгалтерських дисциплін дозволяють обрати за фахом велику кількість спеціальностей від бухгалтера до фінансового директора чи аудитора. Предметом дослідження виступає сукупність теоретико-методологічних питань щодо важливості бухгалтерських знань для керівників різних рівнів управління підприємством. Метою статті є теоретичне обґрунтування методичних аспектів важливості набуття облікових компетенцій керівниками підприємств.

В сучасних умовах господарювання підтвердженням професійної компетентності бухгалтера вже є не тільки надання зацікавленим користувачам якісної, достовірної та своєчасної інформації, про діяльність підприємства в ретроспективі, а й допомога керівнику ґрунтовними рекомендаціями щодо покращення показників діяльності підприємства в перспективі. Формування подібних навичок можливе через опанування сучасних бухгалтерських знань. Налагодження ефективного довготривалого існування бізнесу неможливо без таких важливих функціональних складових управління, як облік, аналіз і контроль.

Рациональне управління підвищує економічну стійкість і прибутковість підприємства та, як наслідок, посилює його здатність до захисту своїх ринкових інтересів і можливість, за інших рівних умов, отримати більший прибуток, ніж конкуренти. Тому основна мета управління полягає в досягненні запланованих результатів діяльності підприємства найбільш економічним способом [2].

Зазначимо, що з позиції управління підприємство постає як єдність двох організаційних систем: керуючої та керованої.

Аналіз процесу управління свідчить, що він спрямований на досягнення кінцевих цілей підприємства за допомогою певних способів і методів впливу керуючої підсистеми на керовану підсистему. Отже, цілеспрямованість управління визначається його метою, що досягається в результаті вирішення завдань і виконання функцій управління.

Слід зазначити, що управління підприємством відбувається поетапно, і кожен із цих етапів має свій зміст, пов'язаний із основними процесами управління підприємством (табл. 1). Як видно з табл. 1, управління підприємством передбачає виконання таких етапів, як розроблення (прийняття) і реалізацію рішень, а також контролювання їх виконання.

Таблиця 1

Зміст основних етапів процесу управління підприємством

Етап процесу управління підприємством	Функціональні складові кожного етапу	Зміст етапів процесу управління
Розроблення рішення	Прогнозування Планування Нормування	Прогнозування прибутковості підприємства, визначення планових показників, встановлення норм витрат за всіма видами ресурсів і центрами відповідальності
Реалізація рішень	Організація Облік Мотивація	Організація процесу виробництва, облік всіх господарських операцій, мотивація працівників щодо оптимізації результатів роботи
Контролювання	Аналіз Пошук резервів оптимізації витрат Регулювання (коригування)	Порівняння планових і фактичних показників, аналіз можливості покращення результатів, пошук можливостей оптимізації витрат, вживання заходів щодо усунення відхилень

Джерело: складено автором.

В свою чергу, етапи управління реалізуються через елементи (функціональні складові) управлінського циклу: прогнозування, планування, нормування, організацію, облік, мотивацію, аналіз, пошук резервів оптимізації витрат, регулювання.

На етапі розроблення рішень, на нашу думку, варто виділити наступні функціональні складові: прогнозування, планування й нормування.

Вважаємо за доцільне розглянути вплив кожної функціональної складової на етапи прийняття управлінських рішень.

Розроблення рішень починається з прогнозування, яке передбачає використання як накопиченого в минулому досвіду, так і поточних припущень щодо майбутнього з метою його визначення. Результати прогнозування застосовуються як основа для планування.

Якість планування залежить від того, наскільки правильно враховані необхідні умови й обмеження. На нашу думку, під час планування необхідно брати до уваги особливості чинників виробництва підприємства, а також дані бухгалтерської документації: вартість матеріальних ресурсів; прогнози цін на вироблену продукцію та можливий обсяг її реалізації.

Крім цього, розробленню результативних рішень в системі управління сприятиме нормування, що спрямоване на забезпечення ефективного використання ресурсів на основі комплексних зусиль щодо зниження сукупних витрат на виробництво та реалізацію продукції [1]. Фахівець, який має бухгалтерську освіту легко впорається з нормуванням.

Наступним етапом є реалізація рішень, в межах якого пропонується виділити наступні функціональні складові: організація, облік, мотивація.

Реалізація рішень щодо управління підприємством здійснюється шляхом відповідних господарських операцій, які мають бути хронологічно систематизовані, зареєстровані та оброблені. Тому, етап реалізації рішень потребує такої функціональної складової, як облік. Бухгалтерська освіта дозволяє професійно обробити дані про господарські операції для їх подальшого збереження та видачі у вигляді корисної для керівництва інформації. Навчальна дисципліна «Облікова політика підприємства» дозволяє прослідкувати створення раціональної системи обліку на підприємстві, а знання з дисципліни «Звітність підприємства» – не мати проблем з податковими та іншими контролюючими органами щодо правильного складання звітності.

Третій етап управління – контролювання – передбачає аналіз, пошук резервів зниження витрат та регулювання діяльності.

Аналіз, що пропонується розглядати як функціональну складову етапу контролювання, дозволяє з'ясувати динаміку доходів і витрат, тенденції виконання плану за рівнем прибутку, вплив чинників на незаплановані зміни, а також виявити резерви збільшення прибутків, зниження витрат та оцінити заходи щодо оптимізації виробництва. Цього легко можна досягти, маючи бухгалтерську освіту, яка передбачає розвиток аналітичних здібностей. Окрім класичних дисциплін «Фінансовий аналіз»,

«Економічний аналіз», студенти обліковці вивчають такі сучасні дисципліни, як «Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті», «Обліково-інформаційні системи і технології в аналізі і аудиті».

Пошук резервів зниження витрат повинен базуватися на принципі поєднання якості продукції та оптимальності рівня витрат ресурсів на її виробництво [3]. Основні резерви або джерела зниження витрат виявляються у процесі більш ефективного використання засобів праці, предметів праці та робочої сили, що зможе налагодити обліковець, як результат здобуття знань з дисципліни «Моделювання оптимізаційних процесів аудиту-консалтингу».

Всі функції управління, які було розглянуто, нерозривно пов'язані з контролюванням. За допомогою контролю, як правило, виявляються похибки в діях певних працівників: контроль є вираженням функцій обліку та аналізу, а також дозволяє виявити й усунути помилки на кожному етапі управління. Ці знання студенти-обліковці отримують під час вивчення навчальних дисциплін «Контроль і ревізія», «Аудит», «Аудит транснаціональних корпорацій», «Аудит-консалтинг міжнародних договірних відносин».

Отже, в сучасному світі робота бухгалтера стала не просто вмінням правильно працювати з цифрами. Тепер це – переплетення знань з різних сфер діяльності (в тому числі, юриспруденції та інформаційних технологій), які досвідчений і далекоглядний фахівець прагне засвоїти якомога швидше. Отже, опанування знань з облікових дисциплін – це процес, пов'язаний із досягненням конкретних цілей, який має практичне значення у довгостроковій перспективі майбутнього фахівця. Кожний студент, який здобув вищу освіту з бухгалтерського обліку, має змогу на основі фундаментальних знань, отриманих в університеті, зорієнтуватися в будь-якій практичній ситуації під час виконання своїх функціональних обов'язків. Знання бухгалтерського обліку, аналізу й аудиту дають майбутньому фахівцю навички та практичний досвід вирішення прикладних завдань, що пов'язані з компетенціями менеджерів різного рівня. Зазначене є запорукою ефективного та довготривалого функціонування підприємства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Догадаєва Т. М. Облік, аналіз і контроль витрат на виробництво й калькулювання собівартості продукції. *Економіка. Фінанси. Право*. 2012. № 8. С. 22–24.
2. Павлова М. Преосмысленное будущее на счетоводная профессия. *Социально-экономический анализ*. Поредица на Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“ – Стопански факултет. 2020. Книга 1 (17). С. 66–72.
- Радіонова Н. Й. Управління витратами промислового підприємства в ринкових умовах: теорія, методологія, практика: монографія. К.: КНУТД, 2019. 405 с.